

3. Ляпунова В. А. Психолого-педагогічні умови формування толерантності у дітей старшого дошкільного віку /В.А.Ляпунова //Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». - Харків, 2016. - Вип. 52. - С.60-69.

4. Олійник М.І. Полікультурне виховання як процес формування етнічної ідентичності та толерантності у дітей дошкільного віку /М.І.Олійник // Вісник Прикарпатського університету: Педагогіка. Випуск XXXVI.- Івано-Франківськ, 2010. - С.35-39.

УДК 373.2.016:81-028.31

Любежаніна Б. А.

Студентка спеціальності 012 «Дошкільна освіта», ОС «Бакалавр»
Мукачівського державного університету

Кас'яненко О. М.

кандидат педагогічних наук, ст.викладач
кафедри теорії та методики дошкільної освіти,
Мукачівського державного університету

МОЖЛИВОСТІ ІЗОГРАФІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У ФОРМУВАННІ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ

Дошкільний вік – важливий період в житті людини. Оволодіння рідною мовою, розвиток мовлення і спілкування є одним із найважливіших надбань дитини в дошкільному віці. На сьогодні немає необхідності доводити, що розвиток мовлення найтіснішим чином пов'язаний із розвитком свідомості, пізнанням навколишнього світу, розвитком особистості в цілому [1].

Відомо, що процес розвитку мовлення в дітей протікає під керівництвом дорослого. Однак при цьому ефективність педагогічного впливу залежить від активності дитини в умовах мовленнєвої діяльності. Чим активніша дитина, тим краще результат. Педагогу важливо спонукати дітей до мовленнєвої діяльності, стимулювати мовленнєву активність не тільки в процесі щоденного спілкування, але і в процесі спеціально організованого навчання [1].

Діти дошкільного віку, що мають мовленнєві порушення, як правило, відрізняються недостатньо сформованим навиком побудови зв'язного висловлювання. Пропонована нами технологія орієнтована на дітей з особливими освітніми потребами, але вона може успішно застосовуватися і в роботі з дітьми з нормальним психофізичним розвитком.

Перспективним напрямком у розвитку зв'язного монологічного мовлення у дітей дошкільного віку, на наш погляд, являє впровадження ізографічного моделювання оскільки, використання символічних піктограм, схем полегшує запам'ятовування і збільшує обсяг пам'яті, і в цілому розвиває мовленнєву діяльність дітей.

Даний вид моделювання являє собою синтез двох взаємодоповнюючих діяльностей в дошкільному дитинстві - образотворчої і мовної. Діти за допомогою педагога малюють моделі-малюнки (ізографи) і, спираючись на них,

переказують казки, розповіді, історії. Застосування ізографічного моделювання дозволяє самостійно наочно створювати послідовність розгортання подій і тим самим забезпечує логіку і зв'язність дитячого викладу.

За допомогою картинок-ізографів можна запропонувати дітям розплутати зачаровану казку, в якій всі герої переплуталися і не зрозуміло де початок, а де кінець. А діти розставляють по місцях всю казку за допомогою картинок-ізографів.

Діти, які володіють засобами ізографічного моделювання, в подальшому здатні самостійно розвивати мову в процесі спілкування і навчання.

В цілому ізографічне моделювання як напрямок в логопедичній роботі для формування зв'язного мовлення у дошкільників дозволяє зробити корекційний процес мотиваційним, доступним, емоційним, творчим. Введення ізографічних моделей полегшує процеси включення і перебування дитини в проблемних ситуаціях, прорахування логічних сюжетних ланцюжків полегшує і прискорює процес аналізу і синтезу складу цілого твору, допомагає організувати послідовний хід думок і оволодіти структурою послідовного розповіді, його зв'язність. Гра-малюнок дозволяє поліпшувати якість використання лексико-граматичних категорій [3].

Метод наочного моделювання в роботі з дошкільнятами є ефективним засобом корекційного впливу: дитина (під керівництвом дорослих) вчиться самостійності, посидючості, а також він дозволяє дитині візуально уявити абстрактні поняття і навчитися працювати з ними. Про це стверджує і Я.Б.Карнаухова [1].

У дитини підвищується почуття зацікавленості і відповідальності, з'являється задоволеність результатами своєї праці, удосконалюються такі психічні процеси, як пам'ять, увага. Це особливо важливо для дошкільника, оскільки провідними при вирішенні розумових завдань є зовнішні кошти, і наочний матеріал засвоюється краще вербального.

Вихователь за допомогою графічних моделей-малюнків, які виконуються дітьми, розширює активну лексику, формує і вдосконалює вміння використовувати різні конструкції речень, складати розповідь, утримувати послідовність розповіді, розуміти логіку тексту.

Використання методу ізографічного моделювання сприяє сталому збереженню в пам'яті дитини змісту тексту, схематизм зображення дозволяє витримати логічну послідовність розповіді, міркування, умовиводу. У цьому випадку досягається більш повне і точне розуміння дитиною смислового навантаження змісту. Результат виконання такого тексту-малюнка адресований не тільки до логічних форм мислення, а й безпосередньо до образного його змістом, і сенс графічного зображення виявляється психологічно дуже складним. Тут в єдиній «злитій» формі представлені і символ-образ, і ставлення дитини до світу, і особистий досвід переживань [2].

Ігрова форма організації заняття дозволяє зробити логопедичну роботу захоплюючою, позитивною і креативною. Ізографічні моделі дитина виконує самостійно після пояснень (підказок) вихователя. Малюнки дитини схематичні, недеталізовані, можуть виглядати умовно і символічно, можуть включати

стилізовані зображення реальних предметів, ключових слів, основних частин оповідання, казки, вірші, явища. Графіка дитини не претендує на художність виконання.

Пропоноване моделювання цікаво ще тим, що не вимагає як такого підготовчого навчання дитини. Діяльність, за допомогою якої досягається бажаний ефект, зрозуміла дитині, доступна і відповідає природі дитинства. Корекційний процес стає цікавим як для самої дитини, так і для педагога.

Розглянемо як працює метод ізографічного моделювання при розвитку зв'язного мовлення.

На перших заняттях пограйте з дитиною в гру «Намалюй предмет».

Дорослий називає предмет або показує картинку із зображенням предмета і пропонує намалювати цю картину. Пояснить, що малювати можна як схематично (тобто малюнок повинен бути дуже простим і схожим на предмет), так і красиво, барвисто, використовуючи олівці і фломастери. Головне завдання, щоб дитина змогла потім впізнати свій малюнок, тобто згадати, що це він намалював лампу або книгу. Замість предмета дитина може поставити будь-якої знак або символ, який йому нагадає про предмет [2].

Наприклад, дитині запропонували намалювати кіно і він вирішує намалювати стаканчик з попкорном, тому що це йому нагадає про переглянуті фільми. Важливе при «прочитанні» малюнка правильне називання предмета.

Далі можна ускладнити гру і запропонувати малювати предмети і явища у взаємодії.

Наприклад: людина йде, зайка йшов, втомився і присів на пеньок і т.д. Важливо з дитиною прочитувати отриману послідовність малюнків, яка відображає хід розповіді (пропозиції, вірші, казки, оповідання). Малюнки можна малювати в клітинах, в рамочках, в кружочках по різному розташовуючи їх на аркуші, виходячи з поставленої батьком мети [2].

Наприклад, у вигляді таблиці, доріжки, поверхами, пірамідою, променеве розташування, сектора кола. Важливо вчити дитину різному відображенню послідовності викладу.

Наприклад, при творі творчої казки спочатку картинка йдуть послідовно і, якщо дитина пропонує кілька варіантів завершення казки, можна закінчити розповідь по картинках у вигляді променевого їх розташування.

На перших порах при «прочитанні» картинок дитина переміщається від одного зображення до іншого за допомогою пальця, далі переходить на стеження очима.

Далі запропоновані ізографічні схеми-моделі за мотивами казок, віршів, розповідей мови, які можна виконувати, в процесі малювання з дитиною, комбінуючи схеми або спільно придумуючи щось своє нове і оригінальне.

Таким чином, в цілому ізографічне моделювання для формування зв'язного мовлення у дошкільників дозволяє, на наш погляд, зробити корекційний процес мотиваційним, доступним, емоційним, творчим і психофізіологічно органічним.

Список використаних джерел

1. Кузьменко В.У. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» / В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна, В.О. Огнев'юк, О.В. Проскура, Л.П. Кочина. – Київ: - 2012. – С. 45.
2. Стецюк І.І. Метод наочного моделювання в роботі з дітьми із ЗНМ. Логопед // І.І. Стецюк. – Харків: Вид. група «Основа», 2012. – № 3. – С. 13-23.
3. Копилова О.В., Використання символів у роботі з дошкільниками / О.В. Копилова, В.М. Ткаченко. – Х.: Вид-во «Ранок», 2009. – 56 с.

УДК 159.9:373.2:37.015.311:82-343

Марценюк М.О.

к.психол.н., ст. викладач кафедри психології,
Мукачівський державний університет

Бекеша К.І.

Студентка групи П-41, спеціальності «Психологія»
Мукачівський державний університет

КАЗКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сьогодні стали незаслужено забуватися ефективні і перевірені способи і засоби впливу на дитину такі як казки, адже вони є одним з найдавніших засобів морального, етичного виховання дітей, а також розвитку їх пізнавальної активності. Казка активізує пізнавальні потреби дитини на всіх етапах життя і у різних видах діяльності: грі, навчанні, праці. За допомогою казки можна підвищувати інтерес до навчання, підкріплюючи самостійність у діяльності дитини.

Чимало зроблено в світі для розвитку та дослідженні казки в контексті психологічних наук. Так, в 1998 році у Санкт-Петербурзі було засновано Інститут казкотерапії. Співробітники Інституту, на чолі з директором Т.Зінкевич-Євстигнєвою, стали послідовниками відомих дослідників казок К. Юнга, М.-Л. фон Франц, К.Естес, Е.Фромма, З.Фройда, Е.Берна, М. Еріксона, В. Проппа та ін.

Згідно класифікації Т.Зінкевич-Євстигнєвої виділяються декілька етапів розвитку терапевтичної казки в Україні. Відповідно до укладеної класифікації перший етап казкової терапії - усна народна творчість. Її початки беруть з давніх часів, але процес усної творчості продовжується й сьогодні. Казка споконвіку була основним інструментом формування світоглядних уявлень людини, адже у казці закріплений педагогічний досвід цілих поколінь. Вона створює сприятливі умови для творчої самореалізації особистості дитини, є своєрідним виховним прийомом, завдяки якому дитина може у власній уяві пережити різноманітні ситуації, у які потрапляють герої казок, і дійти самостійного висновку щодо доцільності тої чи іншої поведінки в своєму житті. Другий етап казкової терапії характеризується збиранням та дослідженням казок та міфів. Дослідження міфів і казок в психологічному, глибинному

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>